

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Verscherpt Toezicht

Drie jaar resultaten op een rij

Horeca, retail en ambachtelijke bedrijven

De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) houdt toezicht op de voedselveilige productie van eet- en drinkwaren bij bedrijven die voedsel direct aan consumenten leveren. Selectie van deze horecaondernemingen, ambachtelijke bedrijven, retail en instellingen voor inspectie vindt risicogericht plaats. Deze bedrijven bevinden zich in het reguliere toezicht. Een klein deel van de bedrijven binnen het reguliere toezicht voldoet

veelvuldig niet aan de wet. Deze ondernemingen verbeteren ondanks de opgelegde maatregelen niet en blijven onder de maat presteren. Als in een tijdsbestek van twee jaar drie boetes worden opgelegd of als er direct gevaar is voor de volksgezondheid, komt het bedrijf onder verscherpt toezicht te staan.

De aanpak

Het verscherpte toezicht verloopt volgens een vastgestelde werkwijze die uit twee delen bestaat. Een bedrijf begint in de marsroute waarbij het na voldoende verbetering doorstroomt naar het nazorgtraject en uiteindelijk het reguliere toezicht. De marsroute bestaat uit inspecties, gesprekken met de ondernemer en aanvullende acties zoals sanctionerende en corrigerende interventies. Het nazorgtraject beslaat een periode van acht maanden waarin het bedrijf tweemaal wordt bezocht om te bepalen of het blijft voldoen aan de wettelijk gestelde eisen.

Het doel

Het uiteindelijke doel van het gehele traject is het verbeteren van de regelnaleving. Als voldoende verbetering van de naleving uitblijft, worden de bedrijfsactiviteiten gestopt. Beheersing van de voedselveiligheidsrisico's vindt op die manier plaats.

Belangrijkste resultaten

In de factsheet worden de resultaten van drie jaar (2013, 2014 en 2015) gepresenteerd. Het aantal bedrijven in het traject neemt toe, van 350 in 2013 naar 470 in 2015. Daarnaast stroomt tussen de 23% en 32% van de ondernemingen in het verscherpte toezicht terug naar het reguliere toezicht. Van de corrigerende interventies is een stijging in het aantal spoedsluitingen te zien, van 2 in 2013 naar 25 in 2015. Ook het aantal (voornemens tot) sluitingen neemt gedurende 3 jaar toe.

Toekomstbeeld

Om daadkrachtiger op te kunnen treden, zijn in 2016 aanpassingen in het traject doorgevoerd. Een van deze aanpassingen is het inzetten van derde partijen om regelnaleving te bevorderen. Hierbij kan worden gedacht aan het verplicht inhuren van een schoonmaakbedrijf of aannemer.

Infographic verscherpt toezicht

Deze factsheet geeft duiding aan de resultaten die worden gepresenteerd in de bijbehorende infographic verscherpt toezicht. De bevindingen waarover gesproken wordt, zijn terug te vinden in deze infographic.

Aantal bedrijven in de aanpak

Gedurende drie jaar (2013, 2014 en 2015) bevinden er zich ruim 1200 bedrijven in het verscherpt toezicht. Ieder jaar neemt het aantal bedrijven in de aanpak toe, namelijk van 350 bedrijven in 2013 naar 470 bedrijven in 2015.

Als we kijken naar de verdeling van de bedrijven over de verschillende stappen van het verscherpte toezicht, dan is te zien dat in 2015 29% van de bedrijven zich in de marsroute bevindt. In dit deel van het verscherpte toezicht vinden inspecties en gesprekken met de ondernemer plaats. 43% van de ondernemingen eindigt in 2015 in de nazorg. Deze stap van het traject is gericht op inspecties om na te gaan of het bedrijf voldoende blijft naleven.

Daarnaast stroomt ieder jaar een gedeelte van de bedrijven vanuit het verscherpte traject terug naar regulier toezicht. In 2013, 2014 en 2015 betreft dit 23%, 32% en 28% van de bedrijven.

Tekortkomingen per toetsingscriterium

Tijdens een inspectie ligt de focus op tekortkomingen op het gebied van de toetsingscriteria:

- hygiëne (bijvoorbeeld kruisbesmetting),
- omgang met voedsel (bijvoorbeeld verhitten van voedsel) en
- ongediertewering.

Als een ernstige tekortkoming wordt geconstateerd, volgt een maatregel in de vorm van een boeterapport.

In sommige gevallen wordt geen boeterapport, maar een schriftelijke waarschuwing opgelegd. Dit gebeurt als nieuwe, minder ernstige feiten worden vastgesteld.

Wat opvalt is dat over de jaren weinig veranderingen in het naleefniveau op het gebied van hygiëne waarneembaar zijn. Het percentage ernstige tekortkomingen ligt in de marsroute alle jaren rond de 30%. In de nazorg ligt het afwijkingpercentage lager dan in de marsroute, namelijk rond de 20%.

Ook op het gebied van ongediertewering zijn er weinig veranderingen in het naleefniveau waar te nemen. Het percentage tekortkomingen voor dit toetsingscriterium is in vergelijking met hygiëne en omgang met voedsel gedurende alle jaren laag. Een verklaring hiervoor is dat tekortkomingen op het gebied van ongedierte soms worden geregistreerd onder hygiëne. Vaak gaat het dan om het nemen van hygiënische maatregelen om een ongedierte probleem aan te pakken. Hierbij kan worden gedacht aan het opruimen van uitwerpselen geproduceerd door muizen of het grondig schoonmaken van de onderneming om geen (nieuw) ongedierte aan te trekken.

Voor het criterium omgang met voedsel zijn wel veranderingen in het naleefniveau te zien. Zo is er een daling in het percentage ernstige tekortkomingen in de marsroute, namelijk van 36% in 2013 naar 30% in 2015. In de nazorg valt dezelfde verandering op. In 2013 ligt het percentage ernstige overtredingen nog rond de 29%, in 2015 is dit gedaald tot 15%.

Een verklaring voor deze daling is dat in 2015 de NVWA bedrijven in het traject soms verplicht om een adviesbureau in te huren. Een adviesbureau helpt de ondernemer de regelgeving beter te begrijpen en toe te passen binnen de onderneming. Dit heeft mogelijk een positief effect op het naleefniveau in zowel de marsroute als nazorg. Een andere mogelijke verklaring voor de geconstateerde daling is de proeftijd die in 2015 in sommige gevallen is opgenomen in het voornemen tot sluiting. Als tijdens de proeftijd blijkt dat een bedrijf onvoldoende naleeft, wordt deze direct gesloten. De onderneming blijft dicht totdat deze heeft aangetoond voldoende te zijn verbeterd.

Naleefniveau marsroute & nazorg

Het afwijkingpercentage in de nazorg is in vergelijking met het afwijkingpercentage in de marsroute vrij hoog. In de nazorg worden, verspreid over acht maanden, twee inspecties uitgevoerd. Tussen de eerste en tweede nazorginspectie zit een periode van zes maanden waarin het bedrijf een goed naleefniveau moet zien vast te houden. Sommige bedrijven lukt dit niet. Zij vallen in deze periode terug in niet-naleefgedrag. Als in de nazorg een ernstige tekortkoming wordt geconstateerd, wordt een boete opgelegd en gaat het bedrijf terug de marsroute in.

De resultaten laten zien dat deze terugval in niet-naleefgedrag regelmatig voorkomt. Dit is één van de argumenten geweest om bedrijven te verplichten derde partijen in te zetten om structurele regelverbetering te bewerkstelligen.

Corrigerende maatregelen

In 2013 komen inspecteurs tweemaal een situatie tegen waarbij de risico's voor de volksgezondheid zo groot zijn dat de onderneming direct wordt gesloten. In 2014 stijgt het aantal spoedsluitingen tot 12 en in 2015 wordt 25 keer een spoedsluiting uitgevoerd. Deze spoedsluitingen vinden voornamelijk plaats bij horecabedrijven, gevolgd door ambachtelijke ondernemingen en de retail.

In het voornemen tot sluiting wordt naar de ondernemer gecommuniceerd dat tijdens de volgende inspectie de geconstateerde tekortkomingen moeten zijn opgelost. Gebeurt dit niet dan wordt het bedrijf gesloten. In 2013 is dit voornemen 105 keer opgelegd. In 2014 en 2015 wordt dit voornemen 116 en 118 keer uitgedeeld, voornamelijk bij horecaondernemingen.

In 2013 en 2014 zijn er 27 en 23 bedrijven gesloten door de NVWA. In 2015 is een sluiting 34 keer voorgekomen, in de meeste gevallen bij een horecaonderneming.

De stijging in het aantal sluitingen hangt samen met de introductie van de proeftijd in het voornemen tot sluiting. Als tijdens de proeftijd blijkt dat de onderneming zich niet aan de wet houdt, gaat deze dicht totdat voldoende verbetering heeft plaatsgevonden.

Het toekomstbeeld

In 2015 is het verscherpte toezicht uitgebreid geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan is de aanpak in 2016 efficiënter en slagvaardiger ingericht. Denk hierbij aan het verwijderen van een extra verificatie inspectie en eerder in gesprek met de ondernemer.

Ook wordt in 2016 het inzetten van derde partijen om de regelnaleving bij bedrijven binnen het traject te bevorderen, uitgebreid. Zo kan een ondernemer, buiten het adviesbureau, ook worden verplicht tot het inhuren van een schoonmaakbedrijf, aannemer of plaagdiermanagementbedrijf.

